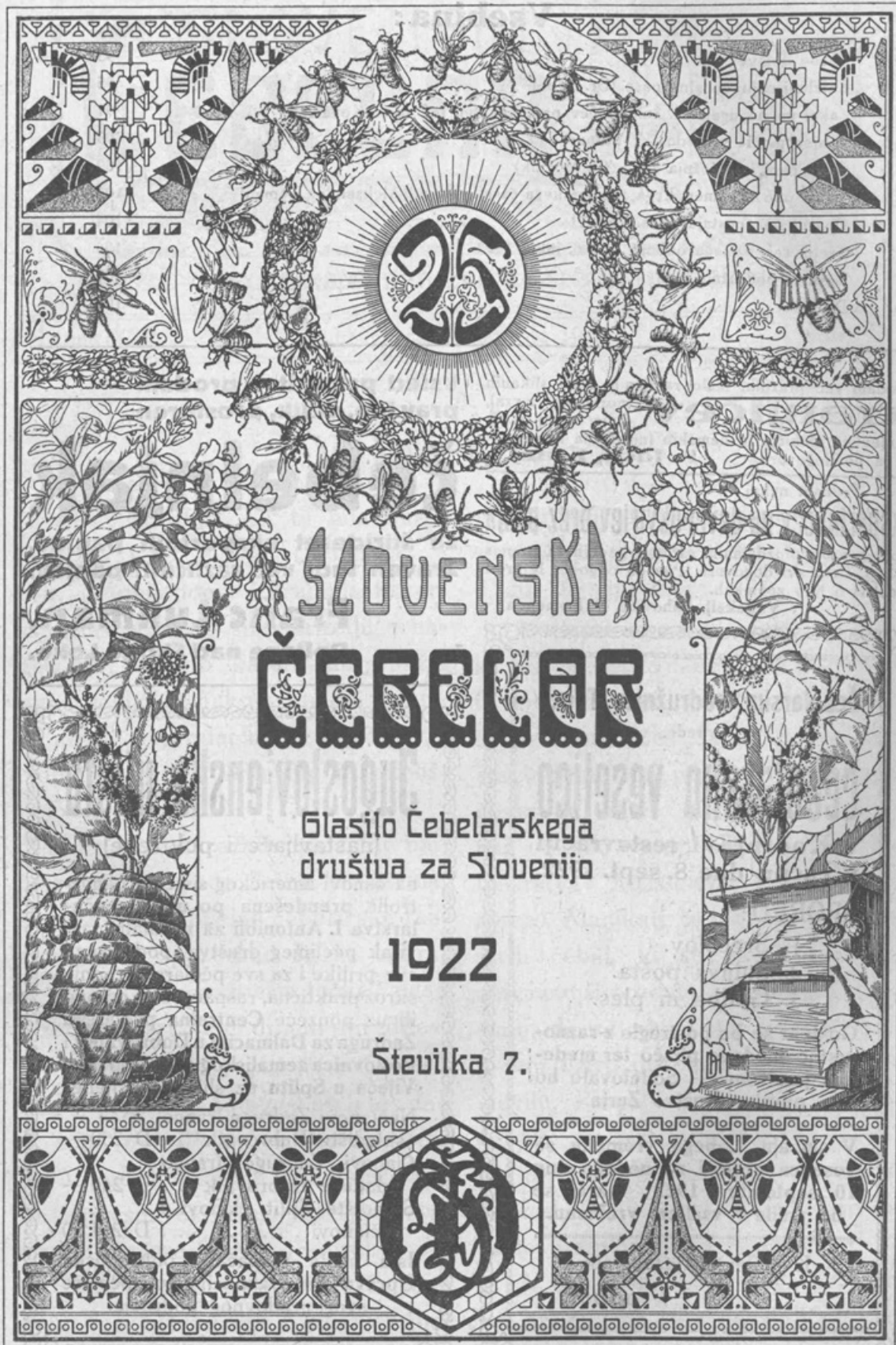

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarkega
društva za Slovenijo

1922

Številka 7.

Vsebina:

Važne objave	93
K izboljšanju čebelne paše. (Dr. Žigon)	95
Zakaj mi ne ugaja A. Žnidarskičev panj kakršen je? (Jak. Kovačič)	97
»Tajne moči« v medu. (Fr. Štupar)	99
A. Ž. panj in letošnja zima. (P. Močnik)	100
To in ono iz Ameriškega čebelarstva. (Aleksander Toman)	102
Opazovalne postaje. (Jos. Verbič)	104
Tretja seja širšega odbora dne 6. julija 1922	106
Vesti iz podružnic	107
Drobiž	108

Prodaj več praznih, malo rabljenih, lepo slikanih
kranjičev (normalna mera),
 dalje nekaj A. Ž.
 panjev na žlebičje in nemških (normalna mera). —
 Cena po dogovoru. **P. Jocič, Kranj.**

Prodaj nekaj
eksportovcev na devet okvirjev brez panja
 močnih z novo izdelanim satjem, godnih za prenos
 v Ž. p. Cena po dogovoru. Pismen odgovor le proti
 vročitvi 6 K v znamkah.
V. Jakelj, Lahoviče, P. Komenda

Čebelarstva podružnica Tacen
 priredi

čebelarstvo veselico
 v Koširjevi restavraciji
 v Tacnu dne 8. sept. 1922.

SPORED:

1. Srečolov.
2. Šaljiva pošta.
3. Godba in ples.

Gostom se bo postreglo z razno-
 vrstno medeno pijačo ter mede-
 nim pecivom. — Sodelovalo bo
 pevsko društvo Zarja.

V slučaju slabega vremena se
 veselica preloži na nedeljo dne
 10. septembra 1922; takrat se
 bo vršila v vsakem vremenu.

K obilni udeležbi vabi
odbor.

Vsled preselitve prodaj
prav lep, velik, prostoren

čebelnjak

za štirideset eksportnih panjev.
 Zraven tudi več različnih panjev.

Franc Lukman,
Poljane nad Škofjo Loko.

Jugoslovjenska ulišta

(nastavljaje i položene)

na osnovi američkog sistema Langs-
 troht, **preudešena po učitelju pčel-**
larstva I. Antonioli za normalni raz-
 vitak pčelinjeg društva, podesna za
 sve prilike i za sve pčelarske radnje
 skroz praktična, raspačava za gotovo
 ili uz pouzeće **Centralna pčelarska**
Zadruga za Dalmaciju u Dobrovniku i
Poslovnica zemaljskog gospodarskog
Vijeća u Splitu uz slijedeće cijene:

Nečlanovi Zadruge franco
 skladište Dubrovnik . . D 250.—
 Članovi Zadruge franco
 skladište Dubrovnik . . D 240.—
 Skladište Split članovi i
 nečlanovi D 261.50

Ista ulišta raspačava pokrajinska
 Uprava za Dalmaciju za pčelare
 svog uredovnog područja.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI.

Letnik XXV.

V Ljubljani, dne 8. avgusta 1922.

Štev. 7.

Važne objave.

Baš tisti dan, ko bi bila imela priti 7. številka „Sloven. Čebelarja“ v tisk, je nenadoma izbruhnila tiskarska stavka. Zato smo priredili v naglici okrožnico, kateri smo priložili tudi razglas o nakupu medu. Člani, ki imajo naprodaj med, naj čimprej izpolnijo privito tiskovino in odpošljejo na društvo.

Ker je iz okrožnice razvidno najpotrebnejše glede letne skupščine, kongresa in jubilejne čebelarске razstave, naj opozorimo tu še enkrat le na nekatere važnejše točke, zlasti v zadevi razstave in drugih prireditiv.

1. *Redna letna skupščina Čebelarскеga društva za Slovenijo* bo letos dne 3. sept. ob 10. uri v *Marijanišču*. Takoj po končanem dnevnem redu bo slovesna otvoritev *jubilejne čebelarске razstave* (okrog 13. ure).

Dne 4. in 5. septembra bo kongres jugoslovanskih čebelarjev tudi

v *Marijanišču* v isti dvorani kakor skupščina. Razstava bo trajala od 3. do 10. septembra.

2. Razstave naj se udeleži vsakdo, ki ima primerne čebelarске predmete in more utrpeti prevoznino. Napačna je misel, češ da spada na razstavo samo kaj posebnega, novega, česar še nihče ni videl. Razstava naj pokaže verno sliko našega čebelarstva! *Razstavimo torej to, kar imamo*. Manjkati bi utegnilo posebno živih čebel, ki so pa za razstavo najvažnejši predmet. Zato nujno prosimo, da se vsaj večji čebelarji tudi v tem oziru odzovejo v čim večjem številu. Pomniti pa je, da je treba čebele za pot primerno pripraviti, da ne trpe pomanjkanja in da se ne zaduše ob prevozu. Pošiljajo naj se le brzovozno po železnici.

3. Uporaba razstavnega prostora bo brezplačna, ker je dotične pro-

store tudi uprava Marijanišča brezplačno dala društvu na razpolago.

4. Kdor namerava udeležiti se razstave s kakoršnimkoli predmetom, mora to prijaviti najkasneje do 20. t. m. društvu. To je neogibno potrebno, da vemo pripraviti prostor, tiskovine itd. Te prijave naj bodo natančno tako izvršene, kakor je bilo opisano v okrožnici. (Popoln naslov z zadnjo pošto in železniško postajo, označbo predmetov, cena, kako se bo blago odposlalo itd.)

5. Vsaka pošiljatev, ki je namenjena za razstavo naj se zunaj označi z vidnim napisom: *Blago za razstavo*. Na vsak predmet naj se prilepi listek z naslovom razstavljalca. Želeti bi tudi bilo, da se pošiljatelj priloži seznam vseh predmetov, ki se pošiljajo na razstavo. Ta seznam naj se ujema s seznamom na prijavi.

6. Glasom tarifa I. oddelek A in B dovoljuje železniška uprava ugodnost, da se predmeti, ki se pošiljajo na razstavo, vozijo brezplačno nazaj do tiste postaje, kjer so bili oddani. Izpolniti pa je treba sledeče zahteve:

- a) Na *voznem listu* je treba izrecno zapisati, da je blago, ki se pošilja, namenjeno za razstavo, n. pr. 1 panj čebel, 10 steklenic medu, kolač voska; *Blago za razstavo*;
- b) tekom 4 tednov po razstavi se mora blago vrniti na oddajno postajo (ako se ne prodaja). Pri od-

daji pa je treba predložiti *vozni list*, s katerim je blago došlo na razstavo, in *potrdilo razstavnega odbora*, da so bili dotični predmeti, ki se vračajo, v istini na razstavi in da niso prodani niti izžrebani;

- c) ako ostane od pošiljatve samo en del neprodan in se hoče vrniti, dopušča se ta ugodnost istotako na podlagi voznega lista in potrdila razstavnega odbora;
- č) pri povratku mora biti vsaka pošiljka naslovljena na tistega, ki jo je odposlal na razstavo. Blago je možno oddati na ta način samo enkrat;
- d) na povratnem voznem listu se mora odpošiljatelj sklicavati na zgoraj omenjeni tarif I. oddel. A in B. Blago se mora vračati po isti poti kakor je došlo na razstavo. Brzovozno se mora vračati samo tisto blago, ki se je na razstavo poslalo brzovoznim načinom (na primer žive čebele).

Pošiljatve na železnici so najceneje. Pošta ne daje nikakih ugodnosti. Po pošti naj se pošiljajo le manjše pošiljke do 5 kg.

7. Razstavni odbor bo preskrbel, da se bodo vsi predmeti, čim bodo došli v Ljubljano, nemudoma pripekljali na razstavni prostor. Skrbel bo tudi, da se ne bo nič izgubilo ali pokvarilo. Za čas razstave bodo vsi

predmeti zavarovani zoper ogenj in popolnoma varni pred tatvino.

8. Blago za razstavo mora biti do **1. septembra v Ljubljani**. Na pozneje došle pošiljatve se bo oziralo le toliko, kolikor bo še na razpolago prostora. Kdor bo torej pošiljal predmete kot tovarno blago, naj jih odda toliko prej, da bodo zagotovo v Ljubljani do gornjega termina.

9. Vsako blago za razstavo naj se previdno zapoka v zaboje ali drugo primerno posodo. V isti posodi, v kateri se bo blago odposlalo na razstavo, se bo tudi vrnilo. Zato naj bo vsaka posoda znotraj opremljena z natančnim naslovom pošiljalca (ime, kraj, pošta, želez. postaja). Tudi v panje s čebelami naj se znotraj prilepi listek z naslovom odpošiljalca.

10. Razstavni odbor bo na željo razstavljalca poskrbel, da se bodo razstavljeni predmeti takoj po končani razstavi vrnili lastniku. Na izrecno

prošnjo bo društvo revnejšim razstavljalcem povrnilo polovice prevoznih stroškov.

* * *

Društvo je določilo za razstavljalce, ki se bodo posebno potrudili, sledeča odlikovanja:

1. 37 denarnih nagrad v znesku 200—500 K,
2. častne diplome, in
3. darila iz čebelarskih potrebščin.

Naprosili smo tudi *Kmetijsko družbo*, kot mater jubilentovo, da ob petindvajsetletnici ne pozabi svojega otroka.

* * *

Vsa nadaljna morebitna pojasnila daje tajništvo Čebelarskega društva v Ljubljani.

Prihodnji dve številki »Sl. Čebelarja« (8—9.) izideta sredi septembra, takoj po končani razstavi.

K izboljšanju čebelne paše.

Dr. Žigon — Litija.

Poziv v številki 5/6 »Slov. Čebelarja« mi daje povod, da pojasnim glede *Ailanthusa*, ki bi naj ga bilo mnogo v okolici Litije. Poročam sledeče:

Ailanthus se imenuje na Primorskem *turška murva*, in sicer radi tega, ker je bilo to drevo vpeljano v naše kraje v drugi polovici prejšnjega stoletja iz Male Azije. Tedaj so namreč zbolele sviloprejke na kužni bolezn, proti njej ni bilo tedaj še znanih uspešnih sredstev ter se je splošno mislilo, da ne bo več mogoče gojiti svilo-

prejke. Zaradi tega je vlada vpeljala na nasvet znanstvenikov *Ailanthus*, da obvaruje dežele, ki so se bavile mnogo s pridelovanjem svile, ker živi v njegovi domovini na njem neka gosenica, ki proizvaja svili podobno tvarino, ki je pa sicer mnogo slabše vrste nego prava svila. V tem času se je pa iznašlo sredstvo za steriliziranje jajčec sviloprejke in s tem je padla akcija glede *Ailanthusa* v vodo. Importirane rastline so — vsaj kolikor je meni znano — občine za poizkušnjo posadile na lastnem

zemljišču večinoma okrog pokopališč, kjer jih še danes povsod lahko vidimo. Drevo raste jako hitro in je zaraditega les brez vsake vrednosti, jako lahek, ker ima veliko srednjico. Listje ima slab duh in cvetje ima tudi sicer ne tako smrdeč ali vendar opojno neprijeten duh.

Jaz nisem iz lastne izkušnje mogel ugotoviti, kakšen bi bil med od te rastline. V bližini Litiije, kjer sedaj čebelarim, je res nekaj dreves te turške murve, ki cvete ravno ob kostanjevem cvetju. Ker pa do letos nisem še nikdar pridelal medu iz pravega kostanja, ne morem vedeti, v koliko je med iz turške murve vplival na okus.

Pri točenju kostanjevega medu sem pa letos opazil, da se izredno peni, tako da je bilo v loncu več dni pen za 2 do 3 prste na debelo nad medom in so posebno te pene imele čuden okus in duh. Mogoče je, da je to povzročila okolnost, da je bil v kostanjevem medu primešan tudi med turške murve, ki je še povečal grenki okus kostanjevega medu in tudi njegov neprijeten duh. Turška murva cvete podobno kot kostanj, samo da imajo cveti obliko grozdov, prilično kakor jesen.

Ker je v dotičnem članku omenjena tudi akacija, naj sledi še par opazk glede te rastline, ker je akacije na Primorskem mnogo več nego na Kranjskem. Akacija je tudi importirano drevo, in sicer se je importiralo radi njene hitre rasti in skromnosti glede na zemljo. Tej okolnosti je pripisovati, da je na Primorskem mnogo akacije, ker je krajina brez gozdov in so hoteli to naglo se množejo rastlino tamkaj razširiti, kar se je tudi sponeslo. Po Kranjskem ni bilo te potrebe in zato je akacija tod manj razširjena.

Vendar bi bilo ne samo s čebelarskega stališča, nego tudi zaradi njenega lesa umestno, da bi se tudi tod s posebno vne-mo širilo sajenje akacije.

Če pogledam borzna poročila o lesu v Milanu, vidim, da plačujejo les akacije dražje nego od bukke. Iz svoje mladosti in rodnegega kraja pa vem po opazovanju, da raste akacija ravnotako hitro, ako ne hitreje nego bukke in ima to prednost, da kadar se pogozdi kak kompleks z akacijo, je skoro ni mogoče več zatreti. Ta okolnost bi bila dobro sredstvo zoper malomarnost tukašnjih kmetovalcev, ki se večinoma malo brigajo za zopetno pogozdenje parcel, ki so jih izsekali, tako da si mora narava sama pomagati in da zraste na tem mestu nov gozd, zrel za sekanje, mnogo pozneje, nego bi se to zgodilo, ako bi se skrbelo za pogozdovanje.

Akacija bi to sama preskrbela. Njen les je jako trd, trpežen ter se rabi v industriji podobno kakor jesen za izdelovanje ročajev raznega orodja, za kolesa in vse lesene dele različnih voz, posebno lahkih kolesljev.

Prav gotovo bi bilo sajenje akacije posebno sedaj, ko se zaradi mamljivih cen kar brezglavo izsekavajo gozdovi po naši deželi, jako na mestu in bi nam naši nasledniki bili gotovo hvaležni, ker bi pri tem tudi čebelarji imeli veselje in dobiček.¹

¹ Kmetovalci s tem ne bi bili baš zadovoljni, ker daje bukke najboljše kurivo in se v tem oziru akacija ne da primerjati z njo. Poleg tega dajejo bukovi gozdi steljo, kar od akacije ni pričakovati. Vrhtegega je akacija trnjeva rastlina. S pridom se dado uporabiti le stara gladka debla, vse drugo je pa žal brez vrednosti. (Op. uredn.)

Zakaj mi ne ugaja A. Žnideršičev panj kakršen je?

Jak. Kovačič — Pražsko.

A. Ž. - panj je brezdvomno velik napredek v umnem čebelarstvu zaradi sledečih prednosti: 1. Ima nizko plodišče. 2. Medišče ima enako mero s plodiščem, kar dovoljuje prevešanje ter rabo satnikov ene same velikosti. 3. Čebelam je omogočeno, da prično staviti satje zadaj (?), kar se mi zdi naravno, kajti zalega mora biti spredaj v bolj novem satju, ki se n. pr. pri kranjcih vedno sproti izdeluje (?) in med začaj v starejšem (?) satovju. 4. Čebele se v nizkem plodišču zaradi enakomerne toplote spomladi hitreje in boljše razvijajo, nego v visokih panjih, v katerih uhaja toplota preveč navzgor pod pokrov, kjer pa ondi nahajajoči se med zopet zabranjuje širjenje zalege. (Znano je gotovo marsikom, da matica v visokih gerstungovcih ne zaleže mnogo satov naenkrat, ampak le tri do štiri, ki jih zalaža z jajčeci od zgoraj navzdol in šele potem razširi valjenje na zadnje satove.) 5. Mrzla stavba dopušča od zadaj vpogled med posamezne sate, t. j. v satne ulice. 6. Ob veliki vročini, osobito pri prevažanju, se lahko zrači celo satovje skozi mrežo v okencih, kar ni malega pomena.

Vse te prednosti so mi bile takoj jasne, ko se je jelo premostrivati vprašanje nizkega plodišča. Saj je celo moj takratni mojster Gerstung jel morda baš iz istih razlogov misliti na svoj »ležeči panj«. Pozneje so tudi dunajski centralvereinovci ustvarili svoj avstrijski »Breitwabenstock«. V tej dobi novega pokreta se je jel širiti in uveljavljati pri nas tudi Alberti-Žnideršičev panj. Da bi si ga bil jaz takoj omislil, ni bilo mogoče zaradi pretesnega čebelnjaka, kjer sem s svojimi čebelami le gostoval. Pa tudi sicer sem imel pomisleke, in sicer sledeče: 1. Satnik se mi je zdel še vedno previsok (26 cm), ker sem izkusil, da čebele visoke satnike le nerade do tal izdelajo ali pa le s trotovino. 2. Me-

dišče je radi tega previsoko, vsled česar vsa od čebel proizvajana toplota vhaja navzgor, kar zadržuje posebno v hladnejših krajih nadaljnji razvoj čebel, pa tudi zmanjša donos medu, ker mora ostati mnogo čebel izletalk v panju, da greje zalego; tako medišče bi se moralo le po potrebi dati razširiti. 3. Nisem za preobilno rabo kovin v panju, ker odvajajo toploto; tudi je vpeljava žice v satnice zelo zamudno delo in ne vselej uspešno. Meni so čebele satnice ob žici, zlasti spodaj in ob slabi paši v celi dolžini prejedle, četudi je bila žica dobro vtisnjena. 4. Na sprednji steni in na okencih pritrjena razstojišča zabranjujejo, da bi se moglo plodišče pregraditi z matično rešetko. Da bi pa nadomeščala rešetka en cel sat, iz umevnih razlogov tudi ne gre. Pod palice bi se sicer moral podložiti lesen klin (deščica), ki bi imel na dnu, t. j. ob spodnjem robu več podolžnih, po 6 mm visokih odprtih za čebele nabiralke. Teh odprtih (špranj) ob dnu matica gotovo ne bi našla, da bi zlezla v zanjo priprt prostor. Brez omejevanja zalege pa v krajih s slabo pašo poleti ali pa v jeseni ni misliti na uspešno čebelarjenje.

Zato sem dolgo premišljeval, kako bi prikrojil A. Ž.-panj, da bi obdržal svoje vrline, a izgubil naštetih nedostatke. Tudi nisem hotel zavreči svojih treh sicer že starih gerstungovcev (iz l. 1904. oziroma 1905.) in štirih gerstungovih medišč, s katerimi sem prav po svoje, a ne brez uspeha čebelaril. Ko je namreč prišel čas, sem medišča, v katerih sem imel čebele ločene od plodišča, združil s spodnjim gerstungovcem ali drugim, tudi zasedenim mediščem, odstranivši prej eno matico. Gornje žrelo sem pustil, ozir. sem izvrtal malo novo nekoliko više. Poznavalec gerstungovcev že ve zakaj! Ta medišča sem opremil s podolžnimi okvirji, ki merijo znotraj 40 cm

dolžine in 20 cm višine. Gornje deščice so po 10 mm debele ter ležijo z zakroženimi ušesi v zarezah. Ušesa pri okvirjih so zelo praktična ter se tudi deščice pri zbijanju nikdar ne razcepijo. Taka ušesa tudi A. Ž.-panju ne bi bila nič napoti, in ne vem, čemu jih je Žnideršič opustil.

Uspeh te novotarije v mediščih je bil izboren: čebele so se nad vse pričakanje hitro razvijale ter se ojačile kljub malemu prostoru — vanj gre lahko sedem podolžnih satnikov, osmi bi se še vtisnil le brez razstojišč — v prav močno družino. Le malce računajmo! Sedem satnikov je $7 \times 8 \text{ dm} = 56 \text{ dm}^2$ satovja. Ako se računa 21 dm^2 za med in obnožnino, ostane še 35 dm^2 za zalego, kar da v treh tednih 35krat 800 čebel = 28.000 čebel, v šestih tednih, ki se smatrajo za povprečno življenjsko dobo čebele v poletnem času, pa imamo 54.000 čebel. Gotovo orjaška armada! Sedaj sem se lotil še gerstungovca ter ga preustrojil za dve etaži omenjene mere. Na sprednjo steno sem nabil primeren remelj, zadaj pa tudi v primerni razdalji od čelnice drug močnejši remelj. Sicer bi slednjega lahko nadomestil z železnim drogičem. Satniki se vtikajo in jemljejo od zgoraj, kar je v drugem oziru seve pogrešek. Za plodišče je določena spodnja etaža, ki za skromne pašne razmere deloma zadostuje. Le en primer! En preustrojen gerstungovec mi je dal 7. junija 10 kg in 21. junija 6 kg točenega medu in notri je ostalo še 6 do 8 kg medu. Drugi enak panj, ki mu nisem odprl medišča, mi je dal 17. maja lep roj in še krepkega družca navrh. Omenjam, da nisem prevešal, ampak dejal prazne izdelane satnike v medišče, ko je bilo plodišče že docela zasedeno. Skrbeti pač moramo, da je medišče kakor tudi plodišče vedno toplo in da nikjer ne uhaja potrebna toplota iz panja.

Letos sem si dal napraviti nov panj opisane mere, toda toliko širjega, da gre v vsako etažo po devet satnikov. Panj se opravlja od zadaj. V to svrhu je zadnji

podporni remelj premakljiv. Da mi satniki ne sedejo na dno, kadar denem remelj proč, podprem jih prej z dvema ali več krajšimi, klinasto prirezanimi deščicami. Priznavam, da je opravek s satniki brez primernega orodja (klešč) nevšečna stvar; tudi listati se ne da tako dobro, kakor v A. Ž.-panju. Razstojišča so najbolj na mestu na gornji in spodnji okvirjevi deščici. Da se čebele ne mečkajo ob strop (pokrov), se more pritrditi 6 mm visok gumb na gornjo deščico. Žrelo ima vsaka etaža zase, tako da lahko gojim v panju dve čebelni družini hkrati. Zaradi raznih prednosti, ki jih hočem obrazložiti drugikrat, se nahajajo žrela ob strani sprednje končnice, ne v sredi. Da družini lahko ločim pri vzgoji matic ali pri uporabi preranih rojev, napravim še na drugi (desni) strani sprednje končnice po eno rezervno žrelo. Novi panj, ker je namenjen za skladanje, se opravlja seveda le od zadaj. Sicer pa moram pripomniti, da je opravljanje od zgoraj vendar le laže.

Končno opozarjam cenj. čitatelje na sledeče novosti, s katerimi sem se seznanil preteklo zimo: Učna knjiga »Die Grundlagen der Bienenzucht«, spisal inženir Jos. Lüftenegger. Delo obsega 293 strani, stane 10 lir in se naroči lahko naravnost od pisatelja v Prutzu (Tirolsko). Knjiga je primerna za inteligentnejše kroge (ki znajo nemški. Op. ur.), kajti Lüftenegger je znanstvena glava in se izraža kaj rad abstraktno. Našel sem v njej marsikaj novega dobrega, ki se da primerno prilagodeno v vsakem panju izkoristiti. Satnik Lüfteneggerjevega panja ima isto mero kakor moj: $(40 \times 20 \text{ cm})$. Tudi sloviti raziskovalec čebel dr. Zauder je za nizki (20 cm) okvir. Lüfteneggerjev panj ima toplo, ozir. toplo-mrzlo stavbo radi stranskega žrela. Takisto takozvana L. M. S. Beute, kateri panj so izumili Loibl, Maurfried in Sklenar, od tod ime L. M. S. Ta panj ima to novost, da se mu more od zadaj vrniti roj, ki dobi staro izletalnico (žrelo), dočim se izrojencu odpre na desni strani drugo žrelo. Na ta način dobi roj

vse stare čebele. Roj se zveže z žrelom s pomočjo predora, ki se porine preko izrojenčevega dna. Obe družini pa lahko nabirata v skupno medišče. L. M. S. panj je dostopen od zadaj in od zgoraj, kar ga dela zelo praktičnega.

Želeti bi bilo, da bi bile ob priliki 1. kongresa jugosl. čebelarjev tudi razstavljene omenjene knjige, brošure, panji, lesene matične rešitke i. dr. Lüfteneggerjeve vzornike in knjige ima na prodaj U. Baumgartner v Schleinbachu (N. Österr.), L. M. S. panje pa L. M. S.-Verlag, Wien IX., Clusiusgasse 10/13, kjer se dobi tudi L. M. S. brošura za 1 Din.

Op. urednika. Članek priobčujemo, dasi se ne strinjamo z vsemi izvajanjmi. Zlasti zelo kočljivo je vprašanje r a c i o n a l n e m e r e. Po naših mnogoletnih in vsestranskih izkušnjah v velikem je sedanja mera A. Ž.-panja za vse razmere primerna in bi bilo silno napačno, ko bi hoteli sedaj, ko smo se komaj prerili na pravi pot, izpreminjati panj v njegovem bistvu. Večkrat

smo govorili z g. Žnidersičem v tej zadevi in vselej smo končali tak pogovor z odločnim protestom proti vsaki izpremambi sedanje mere (41 × 26 cm). Ena izmed najvažnejših točk, ki se bo obravnavala na kongresu Jugoslovan. čebelarjev l. 1923., bo brez dvoma razprava o s k u p n i j u g o s l o v a n s k i m e r i. In prepričani smo, da bo obveljala — če ne sedanja v A. Ž. vpeljana, vsaj približno tolika mera. Nemški čebelarji nam pa ne smejo biti za vzor. Njihova nesreča je, da imajo brez števila raznih, pa vobče vse premajhnih mer in pa toliko raznih panjevih sistemov. Ozirajmo se raje proti Ameriki, pa nam gotovo ne bo žal.

Sicer pa g. pisca prosimo, da se večkrat oglasi, ker različna mnenja jako ugodno vplivajo, da se nazori izčistijo in da dobimo novih pobud k nadaljnjemu stremljenju. Čebelarji pa, ki imajo večletne izkušnje z A. Ž.-panjem, pa prosimo, da zavzamejo svoje stališče k izvajanjem g. pisca, zlasti v zadevi racionalne mere.

„Tajne moči“ v medu.

Fr. Štupar — Ljubljana.

Na 69. strani je Iv. Jurančič omenil nekatere čebelam škodljive rastline ter je pripomnil, da se je že v starem veku dogodilo, da so se grški vojaki onesvestili, ko so uživali naropan med. Ti vojaki so bili vojni ostanek Kira mlajšega (10.000 mož), ki so se po bitki pri Kunaksi (401 pr. Kr.) vračali pod Ksenofontom v domovino ter se jim je na potu pripetila ona nezgoda. Med pa, ki jih je tako omotil, so čebele nabrale, kakor nekateri domnevajo, na pontski azaleji (Azáleja póntica), ki ima v sebi omamljivi andromedotoksín. Toda Plinij (23—79 po Kr.) pripoveduje o Sanih v Pontu (v mali Aziji), da imajo omamljiv med, ki ga čebele nabirajo na oleandru (Nérium oleánder), ki je tudi strupen. Strupen med imajo v Mali Aziji tudi še današnji in ga imenujejo delibál; pravijo, da ga čebele nabirajo na pontskem volčinu

(Dáphne póntica). Gotovo je, da je v Mali Aziji več rastlin, ki dajejo kolikortoliko strupen med; so pa tudi take, ki sicer ne dajejo strupenega, pač pa zoprni med. Teofrast (390—305 ali 284 pr. Kr.) pravi, da ima med v zapadni Grški tod, koder bujno raste zelenika (Búxus sempervirens), zoprni duh. Isto trdi Aristotel (384—322 pr. Kr.) o medu v Pontu. V zeleniki se nahaja grenak alkaloid: Buksín.

Pri nas je znana čemerika (Verátrum álbum), ki je z alkolooidom veratrinom pogubna čebelam. O njej je prinesel predlanski letnik »Slov. Čebelarja« več razprav. Zanimivo je Jurančičevo poročilo o podlesku (Cólchicum autumnále), da je čebelam istotako pogubonosen. Podlesek ima v sebi alkaloid kolhicin, ki čebelam zadaja smrt.

Na teh primerih vidimo in tudi druge

glejanske izkušnje nam potrjujejo, da je med raznovrsten in različno učinkovit. Cvetne rastline, ki čebelam nudijo nektar za med, imajo raznovrstne sestavine, tudi strupene in zdravilne, ki z nektarjem pridejo v med. Živali se sicer že po naravnem nagonu ali po izkušnji pogosto varujejo škodljivih rastlin, toda ne vselej. Tudi pri čebelah je tako. Kakor smo prej videli, nabirajo čebele v Mali Aziji med tudi po strupenih rastlinah, ne da bi jim vidno škodoval; pač pa se zle posledice strupenega medu pojavijo pri uživalcih. Pri nas pa čebele same že s smrtjo plačajo svoj »prestop«, da so se hotele okoristiti z nektarjem strupenih rastlin. To spoznanje napotuje čebelarje, da obračajo nekoliko več pozornosti tudi čebelnim hranodajnim rastlinam ter zasledujejo uspehe in učinke njih pridelka. To bo za čebelarje zanimivo in koristno.

Dejstvo, da rastlinski nektar, ki ga čebele nabirajo za med, vsebuje tudi raznovrstne zdravilne rastlinske tvorine, nam daje neoporečno gotovost, da med je in mora biti tudi zdravilen, ne glede na sicer znano njega lahko prebavnost in ugodno

učinkovanje v telesu. Napačno je mnenje, da čebelarji le iz sebičnih namenov medu pripisujejo zdravilno moč. Znanih je in je bilo tudi že objavljenih mnogo primerov, kako je med učinkoval zdravilno: včasih celo bolje od drugih zdravil, včasih pa tudi v slučajih, ko so druga zdravila popolnoma odrekla. Zato je težko umevno, da se veda tako malo zanima za to tako važno zadevo. Preiskovalci bi morali ugotoviti različnost medu po njega proizvodstvu, zdravniki pa njega učinkovitost po kakovosti pri različnih boleznih. Uspeh bi vsekakor moral biti zadovoljiv.

Končno moram še pripomniti, da ponarejen med nikdar ne more doseči kakovosti čebelnega medu. Naj ga ponarejalci naredo še tako sličnega čebelnemu medu, prirodne sestave in zdravilnosti, ki jo ima čebelni med, mu ne morejo dati. Zato bi morali prodajalci ponarejen med tako označiti, da bi kupec tudi vedel, kaj dobi. Komur je samo do sladila, lahko kupi tudi umetno narejen med, kdor pa hoče zdravilnega, prirodnega čebelnega medu, mora biti tudi gotov, da ga res dobi. Za to bi moralo skrbeti zakonodajstvo.

A. Ž. panj in letošnja zima.

P. Močnik — Prevalje.

Za pleme sem pustil lansko jesen 10 A. Ž., 2 Strajlijeva in 5 kmečkih panjev. Vsi panji so bili v dobrem stanju, močno čebelni in imeli so dovolj živeža ter mlade matice. Bil sem popolnoma prepričan, da mi niti eden panj ne more poginiti in na tihem sem že štel posode polne medu. Kako sem se varal!

Od vseh plemenjakov mi je ostalo le še 5 kmečkih in 2 A. Ž. Kmečki panji so bili izborni, rojili so vsak po dvakrat. Žnideršičevih panjev pa nisem mogel spraviti do prevešanja in še sedaj nista nič boljša od letošnjih rojev. Kakšni so bili drugi! Satje vse onečedeno, panji ravno tako! Smrdelo je pa huje nego na stranišču.

Panji so torej dobili vsi grižo, prišli ob vse čebele in nazadnje poginili. Vse satnice sem moral prekuhati, okvire sem sežgal, panje pa umil in razkužil. Začel sem zopet — s kmetiči! Eno leto torej popolnoma zastonj! Ako se kaj enakega pripeti drugemu čebelarju — sežge vse A. Ž. - panje, kajti krivdo bo pripisoval le panju in načinu čebelarjenja ter postal še hujši nasprotnik moderni čebeloreji.

Ko nekega dne tako stojim ves žalosten pred čebelnjakom, se mi pridruži soseda čebelar. »Kaj je tako žalostno pri vašem čebelnjaku?« prične zbadljivo. »Misli sem, Bog ve, kako bo že vse šumelo! Go-

spod, pustite te neumne panje, ki niso za naše kraje! Vidite, če bi imeli same kmečke — vse bi še imeli!« Nisem mu dal odgovora, dale so mu ga njegove čebele same, kajti poginilo mu jih je na griži — kar 16.

Kaj je bil vzrok slabemu prezimovanju? Po sedanjih izkušnjah čebele slabo prezimijo

1. na neprimernem medu,
2. ako je prvi zlet zapoznen in
3. zaradi dolgo trajajočega mraza.

Vsi panji v mojem čebelnjaku so imeli enak med, povečini gozdni med, in vsi so pričeli izletavati ob enakem času, začetkom marca, in vsi so bili v istem čebelnjaku. Kmečki panji niso bili grižavi in niso imeli mrtvih, panji s premakljivim satjem vsi grižavi in na dnu je ležalo vse polno mrličev.

Odločati je torej morala toplotina v notranjosti panjev. Ta je bila gotovo višja v kmečkih nego v A. Ž. ali Strajlijevih. Plodišča sem imel zakrita z vrečami — drugače panjev nisem zapažil. Letos bom bolje zapažil in še okenca v panjih bom zadela, da ja ne bo prepriha. Prepričal se bom, koliko imajo naši čebelarji prav, ki trdijo, da so za naše kraje panji preveliki. Morda bi se A. Ž. na 7 okvirov bolje obnesli v naših mrzlih krajih? Sicer pa mi je od 2 A. Ž.-panjev na 10 okvirov — ostal 1 živ! Tudi se je panj obnesel na Zg. Koroškem, kjer gotovo ni topleje in kjer je zima dosti daljša. Poleg topline je torej važen tudi še med!

Sploh so čebele letos po vsej dolini v mobilnih kakor kmečkih panjih slabo prezimile. Poročila raznih podružnic naše doline so zelo različna in tudi v kmečkih panjih se je čestokrat pojavila griža, kateri so panji podlegli. Vzrok — gozdni med, katerega je v suhih letih pri nas navadno dovolj.

V Mežici je poginilo dve tretjini panjev, ne dosti manj v Črni. Star čebelar Peter Klavž iz Mežice je prerokoval že v jeseni, da bo večina čebel pozimi poginila. V Mežici je padala skozi 6 tednov neka smolnata mana, katero so nabirale čebele v taki meri, da so bili vsi panji z njo popolnoma zalepljeni. Na tej mani prezimljene čebele vselej poginejo. Ta mana pa ni padala takraj Meže, kjer so čebele normalno prezimile. V Guštanju, Kotljah in Dravogradu so vobče v kmečkih panjih dobro prezimile. Bilo pa je še vedno 25% umrljivosti. Čebele v A. Ž. panjih so poginile skoraj vse; kjer so prezimile v mediščih, je bilo bolje.

Glavna vzroka slabega prezimljenja je bil torej dolgotrajen mraz, ki ni dopuščal čiščenja, in neprimeren gozdni med. Vse to je močneje vplivalo na čebele A. Ž.-panjev, nego na one kmečkih panjev.

Za A. Ž.-panj je bila letošnja zima huda poskušnja. Griža se je pojavila skoraj v vsakem panju, ki je hiral dokler končno ni bil prazen. Naši čebelarji pa se bodo zaradi tega zopet bolj oklepali kmečkega panja, ako se ne posreči odpraviti vzroke griže.¹ Ne vem, če bo to na tako energičen način šlo, kot priporoča g. Peternel v zadnjem »Čebelarju«.

V obče pa ima letošnja zima dobre posledice; čebele namreč niso tako močno rojile kakor druga leta. Mogoče je imel hud mraz tudi kak vpliv na — matico? Ker je bilo manj rojev in je paša kolikor-toliko ugodna, so vsi panji, mladiči in izrojenci v izbornem stanju; vsaj prihodnje leto ne bo toliko mrličev zaradi lakote kot letos zaradi griže.

¹ Ko bi bili v jeseni vzeli čebelam gozdni med in namesto njega dali sladkor, pa bi bilo vse dobro. To je vedno in popolnoma zanesljivo sredstvo, da se izognete takim katastrofam.

To in ono iz Ameriškega čebelarskega časnikarstva.

Piše Aleksander T o m a n.

Iz »American Bee Journala« Mr. John Protheroe je iskren zagovornik naše čebele ter jo pri vsaki priliki s pričevalnimi dokazi njenih dobrih lastnosti brani v ameriškem čebelno - strokovnih listih proti italijanski čebeli. V nekem članku obravnava vprašanje čebelnih vrst, ki so nastale iz mešanja raznih pasem. On omenja čebelarskega znanstvenega preiskovalca in pisatelja Mr. Baldenspergerja, ki je dognal, da je italijanska čebela iz pomešanja črne evropske in rumene afriške čebele. Že pred več nego dva tisoč leti so imeli Rimljani svoje politične in gospodarske zveze s severnim delom Afrike, torej se je moglo začeti to mešanje že takrat. Mr. J. Protheroe vpraša: »Kako dolgo je treba, da rodovi mešanic dosežejo tako stanje, ki kaže plemenske značilnosti, namreč znake in lastnosti, ki so trdno in neizpremenjeno vzdrže v potomcih.« Potem nadaljuje: »Ameriško-italijanska čebela s tremi svitlorumenimi obroči ni stanovitna v vnanjih znakih in tudi ne glede njenega vedenja; zakaj bi bila torej za plemenjenje najboljša? Kakor me je dolgo preskušanje s kranjsko čebelo učilo, je krotkost te pasme trdna in stalna lastnost, pri triobročnih italijankah pa ta lastnost ni nikakor prirojena ter se v mnogih slučajih menjava. In, ali se more dokazati, da je kranjska pasma manj trdna proti čebelnim boleznim, nego je italijanka? Ali je kdo to že dognal in dokazal? Ravno kranjska čebela ima toliko žilavosti, trdnosti in življenjske sile v sebi, kakor nobena druga pasma. To je tudi vzrok, zakaj ta čebela tako norčavo roji.«

* * *

Mister G. H. Cale obravnava v »A. B. J.« evropsko in ameriško gnilobo. Glede prve pravi, da se je v zadnjih letih znanje o tej bolezni znatno pomnožilo. Prej

so mislili, da ni nobena čebelna družina varna pred njo, sedaj vemo, da so ji slabi panji bolj podvrženi nego močni in da ji črne čebele in mešanice prej zapadejo, nego druge. Kjer so razmere take, da se čebele spomladi in v ranem poletju hitro ne pomnože, ji čebele laglje in hitreje podležejo. Rana dobra paša in pomoč s pitanjem v svrhu hitre pomnožitve ohranijo kolonije pri zdravju in bolezen se le tam pojavi, kjer so panji zaradi zanikarnega oskrbovanja in slabega prezimovanja zastala. Bacil, ki povzroča ameriško gnilobo, se more v neugodnih razmerah mnogo dalje vzdržati pri življenju nego oni, ki daje podlago evropski gnilobi. Slednji hitro pogine, če se strdi (posuši), ali če se na solncu razgreje, ali pa če mu manjka hrane. Ameriško gnilobo je laglje določiti, kakor evropsko. Vzrok temu so bacili druge vrste (osebito *Bacillus alvei*), ki se razvijejo, ko je *Bacillus pluton* (glavni bacil evropske gnilobe) uničil ličinke in kar spreminja vnanjo prikazen gnilobe, kar se pri ameriški gnilobi ne dogaja. Mogoče je, da se obe bolezni v enem panju, da, celo na istem satu nahajata. Najboljše sredstvo proti obema boleznima je skrbno in pravilno čebelarenje.

* * *

V »Journal of Economic Entomology« z a mesec avgust 1921 piše dr. E. F. Phillips sledeče o zatiranju čebelne gnilobe:

»Da se iztrebi gniloba v kakem kraju, je treba dobrega čebelarenja in dobro čebelarenje se ne more ustvariti s policijskimi odredbami. Izkazalo se je prav jasno, da je najbolj strogo nadzorovanje in navadni državni zakoni za uničenje gnilobe niso najmanjše vrednosti. Dobro čebelarenje je tako vidna stvar izobrazbe, da je naravnost neumno še dalje skušati iztrebiti to kugo z zakonodajstvom.«

Ali velja to načelo tudi za našo državo? Jaz mislim, da komaj. Razmere v naši državi še davno niso glede izobraževalnih sredstev dosegle istega stališča kakor je to v Ameriki. Tam je treba kmetovalcu, čebelarju itd. iztegniti le roko, da dobi brezplačno od vlade vsakojaki pouk v svoji stroki. Povsod so strokovne šole, povsod preizkuševališča, vrše se povsod tečajji za čebelarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, živinorejo itd. Vse je vsakemu pristopno, ljudstvo je že skoro poldruugo stoletje svobodno rojeno, svobodno vzgojeno, svobodno čuteče, in vendar ni še vse tako, kakor žele oni, katerih naravna nardarjenost je prehitela druge sodržavljane v mišljenju in čutenju. V Ameriki so že tam, kjer se razvoj že zaradi notranjega nagona pomika naprej, pri nas smo pa šele tam, kjer se iščejo in ustvarjajo tiri, na katere naj se bodoči gospodarski razvoj nastavi, da se bo mogel začeti pomikati naprej. Brez postav in zakonov in blagodejne sile bo pa to komaj šlo.

* * *

V neki številki »A. B. J.« je naznanjena nova knjiga: »Vsak korak v čebeloreji« (Every Step in Beekeeping), ki jo je izdal kmetijski časnik »Country Gentleman«. Spisal je knjigo prejšnji državni entomolog (poznavalec žuželk) B. W. Douglas in zato bi utegnila biti merodajna. — Uredništvo »A. B. J.« pa pripomni tole: »Mi ne moremo te knjige priporočati in to zaradi mnogih netočnosti, ki se v nji nahajajo. N. pr. pisatelj trdi, da čebele poškodujejo zdravo sadje. Strokovnjaki so dokazali, da to ni res. Dalje pravi, da se ameriška in evropska čebelna gniloba enako zdravita. To se ždaj smatra za bedarijo. Pisatelj tudi pravi, da so topli dnevi in tople noči za nabiranje (cedenje) medu v cvetju najbolj ugodni. Najboljši strokovnjaki so pa dognali, da so topli dnevi in hladne noči za to najbolj prikladni. Na neki strani omenja pisatelj, da je postala sladka (?) detelja tako splošna, da se je njen med z medom bele detelje tako moč-

no pomešal, da je slednji (med) skoro popolnoma izgubil s trgov. In tako našteva uredništvo še več pogreškov te knjige. — Posledica: popoln neuspeh.

Dobra ameriška navada je, da se pove tam, kjer gre za javen dobrobit, brezobzirno resnica. — Drugod pa prizanašanje in zakrivanje zastruplja javno mnenje tako dolgo, da se ne more več iztrebiti — napčno naziranje postane pravilo, katerega se ne sme nihče dotakniti — in takih nazorov med nami kar mrgoli.

* * *

V številki za avgust 1921 »A. B. J.« sem našel dopis bivšega farmerja, ki obravnava vprašanje, če naj vsak kmetovalec čebelari. Ker je jako poučen, ga hočem tukaj priobčiti v celoti. Glasi se: »Čital sem članek v Vaši izdaji za junij, ki ga je pisal J. H. T. Bil sem kmetovalec, ko sem začel čebelariti. Moje prve čebele sem spravil v sodček, v katerem so bili prej žebli. Dolo časa nisem prišel s kakim človekom v dotiko, ki bi o čebeloreji več razumel, kakor jaz. To se je pozneje zgodilo in jaz sem prišel na pravi sled. Naročil sem se na dober čebelarski list ter kupil tudi čebelarske knjige. Uvidel sem takoj, da zaboji za milo in sodi za žeblje ali makarone niso pripravna bivališča za čebele. Nič drugega me ni moglo zadovoljiti, kakor panji s premakljivimi okviri in satovje, ki so ga čebele zgradile na satnicah.

Če bi vsak farmer tako delal kakor jaz, potem bi jaz Mr. J. H. T. pritrdil, da naj vsak kmetovalec redi čebele. Jaz sem mnogim mojim sosedom pomagal, da so čebelarstvo pravilno začeli, in ne bojim se prav nič, da bi mi škodovali s svojim medom in cene medu tlačili. V državi Indiana sem čebele tri leta nadzoroval ter vem, da država potrosi tisoče dolarjev na leto za zatiranje gnilobe in da bodo prišli panji brez satnikov iz navade. Vsak dan naletim na farmerje, ki rede čebele v vsakojakih posodah, ki imajo luknjo in votlino, naj bo to že kako staro zavrženo

korito, ali razbit, neraben sod za mošt itd. Videl sem celo farmerja, ki je skušal čebele rediti v pločevinastem vrču za mast; stene te posode pa so bile tako gladke, da se čebelam ni posrečilo, da bi se po njih premikale, in to je bilo dobro. Ako bi bil mister J. H. T. razložil, kako se morajo čebele pravilno gojiti in kaj zakon glede tega zahteva, potem bi jaz rekel »Amen« na koncu njegovega članka. Dokler se ne iznebimo navadnega, nepremakljivega panja, se tudi ne bomo iznebili gnilobe. Ako so čebele vredne, da jih gojimo, so tudi vredne, da jih pravilno negujemo. Poznam farmerje, ki imajo vse potrebno za uspešno poljedelstvo in živinorejo, da, ki imajo celo velik avtomobil za zabavno vožnjo, ki pa rede čebele v panjih z nepremakljivim delom z umazanimi nastavki, v katerih se goje miši, molji in drug mrčes. Ako se jim reče, da naj preskrbe

nove panje s satniki, pravijo, da jim slabe denarne razmere tega ne pripuščajo. Njim ne gre v glavo, da se izplača izdati en dolar za funt satnic, kar bi jim vračalo pet dolarjev, če se pravilno porabi. Na kmetijah je pač malo prilik, da en izdani dolar prinese pet dolarjev, pri tem pa še ni vračunjeno, koliko koristijo čebele v sadjarstvu in drugih kmetijskih panogah.«

To kaže, da tudi Amerikanci niso vsi nadarjeni s popolno pametjo — vendar je pa tam prilika dana, da se jim ta s pomočjo državnega delovanja polagoma vcepi. Zdaj, ko živimo v lastni, neodvisni državi in nismo več pod tujci, ki so nas le to učili, kar je njim neslo, se bodo tudi pri nas razmere v tem oziru izpremenile — vsak pa naj pomaga k temu z delom in naj ne moti tega razvoja z zabavljanjem in nerganjem, kakor ima veliko ljudi navado.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič — Ljubljana.

Kakor se kaže, bo letos čebelna letina po naši volji. Mesec junij je zadovoljil večino čebelarjev. Vse opazovalnice so izkazale donos, nekatere celo zelo lep uspeh. Pri polovici opazovanih panjev se je v tem mesecu dvignila teža za več kot 11 kg, pri treh pa celo nad 20 kg. Donos obstoi večinoma iz zlahtnega cvetličnega medu, ki so ga čebele nabrale na robiniji (akaciji), travniških cvetlicah in na lipi. Proti koncu mesca je razcvetel pravi kostanj.

Tudi jelovo drevje je nekoliko medilo, pa v cvetličnih časih. Iz Novega mesta poročajo, da je izločalo nektar od začetka do 11. junija, na Ojstrici in pri Sv. Gregorju pa v zadnji tretjini meseca. Čebele vobče zaradi preoblega drugega cvetja niso šle nanj. Sodimo, da letos gozd glede paše ne bo izdaten in odločilen.

Rojenje je bilo zmerno. Matice so se večinoma srečno izprašile. O boleznih ni nikakih poročil; le z Ojstrice se nam naknadno poroča, da so čebele meseca maja trpele na brezletnosti.

O medenju lipe nam je g. Jos. Vales iz Novega mesta poslal posebno poročilo. Piše dobesečno sledeče:

»V zadnji tretjini junija je cvetela lipa, a bera na nji ni bila bogve kako dobra. Star

čebelar mi je pravil, da čebele lahko prenašajo med le v zgodnjih dopoldanskih urah. Bero sicer ves dan do pozne večera in ob lepem vremenu tudi prenoče na cvetju. V popoldanskih urah pa lipovega medu ne morejo prenašati v panj, ker jim iz želodčka uide in ga izpuste na tla. — Hotel sem se prepričati o resničnosti te trditve. Postavil sem se popoldne ob jasnem in suhem vremenu pod kap cvetoče lipe in opazoval pasočje se čebele. Kar mi pade precej velika kapljica na obraz. Kmalu na to še druga in čez nekaj časa ena na roko. Kapljico na roki sem posrkal. Imela je vonj in okus lipovega nektarja. — Na tehtnici sem pa opazoval, da se je ob jasnih in toplih dneh dvigala le ob dopoldanskih urah, popoldne pa več ali manj le za lastno težo vračajočih se čebel. S tehtnice sem tudi posnel, da se domnevano izpuščanje nektarja dogaja v večji meri ob solčnih nego ob oblačnih dneh. — Mogoče je v tem dejstvu utemeljitev za trditev gosp. Humeka, ki je pred leti pisal v Slov. Čebelarju, da na lipi čebele malo ali nič ne nabere in jo obletavajo le, ker jih vabi vonj cvetja. — Kdor je že kak tak ali sličen pojav opazoval, naj se v interesu razjasnitve tega vprašanja oglasi in pove svoje mnenje!«

Mesečni pregled za junij 1922.

Kraj (z morsko višino)	Označba opazo- vanega panja	Panj je na teži						Toplina zraka			Dni je bilo										
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg		največ pridobil dkg	najvišja ° C	srednja me- sečna ° C	izletnih	deževnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		1.	2.	3.	1.	2.	3.	pridobil	pe- rabil											dne	
		mesečni tretjini dkg																			
Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	105	140	170	20	120	35	240	—	45	12.	+ 28	+ 9	+ 18	30	10	—	5	7	18	16
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	190	40	200	10	100	70	250	—	100	29.	+ 32	+ 8	+ 19	27	15	—	4	2	24	12
Krtina pri Dobu (305 m)	A.-Ž.	1140	190	10	—	175	35	1130	—	240	2.	+ 28	+ 5	+ 17 ⁵	28	17	—	4	9	17	21
Moste pri Ljubljani (298 m)	?	505	45	95	5	145	85	410	—	170	2.	+ 30	+ 13	+ 21	30	15	—	8	8	14	30
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	1175	105	220	—	150	30	1140	—	160	3.	+ 26	+ 9	+ 17	25	6	—	6	6	18	9
Javorje (700 m)	A.-Ž.	490	150	260	—	110	80	710	—	100	5.	+ 28	+ 9	+ 18	29	17	—	5	13	10	23
Olsevek pri Kamniku (450 m)	svoj panj	365	115	155	—	90	85	460	—	50	4.	+ 28	+ 11	?	26	8	—	6	18	6	26
Sv. Gregor p. Ortneku (736 m)	A.-Ž.	750	600	790	—	80	—	2660	—	190	16.	+ 28	+ 10	+ 18	30	13	—	4	4	22	18
Novo mesto (189 m)	A.-Ž.	1485	370	980	515	385	730	1205	—	230	2., 6.	+ 33	+ 7	+ 21	28	11	—	6	11	13	6
Rožni dol pri Semiču (376 m)	A.-Ž.	2090	560	580	550	370	250	2060	—	280	9.	+ 31	+ 9	+ 19	26	10	—	3	8	19	16
Leskovec p. Krškem (200 m)	?	235	75	130	—	30	10	400	—	110	1.	+ 31	+ 15	+ 23	27	4	—	4	4	22	17
Struge p. Dobropoljah (416 m)	A.-Ž.	690	350	635	—	145	10	1520	—	200	28	+ 27	+ 4	+ 16	29	11	—	14	7	9	23
Sv. Peter pri Mariboru (210 m)	svoj panj	490	198	221	120	104	105	751	—	230	1.	+ 32	+ 10	+ 21	29	9	—	6	6	18	3
Formin pri Moškanjcih (211 m)	stojječ. acem nor. mera	115	30	155	—	60	20	220	—	40	1.	+ 26	+ 11	+ 16	28	10	—	3	10	17	14
Sv. Lovrenc na Poh. (442 m)		270	270	310	—	100	—	750	—	70	9.	+ 29	+ 10	+ 19	26	4	—	4	4	22	5
Ojstrica nad Dravogr. (981 m)	Amer.	520	670	640	—	180	220	1430	—	180	17.	+ 22	+ 9	+ 15 ⁵	27	13	—	8	13	9	24
Zg. Porčič v Slov. goricah . .		295	130	210	10	55	50	500	—	45	3	—	—	—	23	7	—	7	7 ⁵	13 ⁵	14
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	svoj panj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 27	+ 7	+ 16	30	15	—	5	18	7	21
Orehova vas p. Mariboru . .	Gerstung	520	430	330	10	100	40	1130	—	110	8.	+ 28	+ 8	+ 18	30	14	—	7	15	8	17
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 30	+ 8	+ 18 ⁵	28	11	—	3	23	4	26
Zg. Tuhinj (580 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	5	—	3	4	18	2
Cerknica pri Rakeku (460 m)	A.-Ž.	1320	540	1740	200	240	380	2120	—	230	28.	+ 25	+ 12	+ 21	28	10	—	4	5	20	13

Trefja seja širšega odbora dne 6. julija 1922.

Navzoči gg.: prošt Kalan, Humek, Jurančič, Strgar, Černež, Močnik, Babnik, Šmajdek, Markelj, Okorn, Mesar, Vokač, Verbič, Peterlin.

G. predsednik otvori sejo in konstatira, da so vsi odborniki navzoči. Zapisniki zadnje seje širšega odbora, kakor tudi petih sej načelstva se prečitajo in odobre.

Dnevni red:

1. Društveni občni zbor, kongres in razstava. Gosp. višji nadzornik Humek poroča, da se bo vršil letos v Ljubljani ob priliki ljubljanskega velesejma čebelarški kongres in jubilejna čebelarska razstava, kakor se je sklenilo na zadnji redni savezni skupščini, da se tako slovesno praznuje društvena 25letnica. Sklene se, da se vrši občni zbor Čebelarskega društva na predan kongresa, t. j. dne 3. septembra.

2. »Slovenski čebelar«. Zaradi boleznih urednika se je 5. in 6. številka »Čebelarja« nekoliko zakasnila, Z ozirom na velikanske stroške, ki jih ima društvo z listom — jubilejna številka sama stane toliko, kakor je bilo vplačane članarine — se sklene, da izhaja list do konca tega leta vsak drugi mesec, in sicer na 1½ tiskovne pole. Da bodo čebelarji pravočasno obveščeni o občnem zboru, razstavi in kongresu, se na predlog g. Humeka izda koncem julija 7. številka.

Z ozirom na ogromne stroške se načelno sklene občnemu zboru predlagati zvišanje članarine za bodoče leto na 30 Din.

3. Blagovni oddelek. G. ravnatelj Mesar poroča o denarnem stanju društva. Iz poročila je razvidno, da ima društvo 62.000 Din dolga. To pa radi tega, ker je vse svoje premoženje založilo v blagovni oddelek in zemljišče. Nato se otvori daljša debata glede izdelovanja satnic in glede nakupa voska. Sklene se sledeče: ker velika večina čebelarjev sploh ne zna voska kuhati, se naprosi gospoda Šmajdeka, da napiše za list razpravo: »Navodilo za kuhanje voska.« Z ozirom na velike poštno stroške se sklene, da se organizira na-

kup voska, nadalje pošiljanje voska za izdelavo satnic po podružnicah. Vosek se plačuje po kvaliteti, slab vosek pa je sploh zavrniti. Na kup medu, Z ozirom na to, da čebelarji prodajajo med za vsako ceno, se sklene, da začne društvo nakupovati med. V ta namen se izvoli poseben odsek, v katerega so se izvolili gg. prošt Kalan, Vokač, Mesar, Humek, Okorn. Odbor pooblasti imenovani odsek, da si lahko najame v ta namen 1.000.000 K posojila. Na predlog g. Černeže se sklene, da se ustanovi v Celju podružnica blagovnega oddelka, ko se dobi primeren lokal in moč.

4. Društveno zemljišče. Zadeva društvenega zemljišča se zaenkrat odloži in se počaka občnega zbora, da o tem vprašanju razpravlja.

5. Čebelarski zakon. Ker predloženi načrt zakona ne odgovarja popolnoma našim zahtevam, se sklene, da se vstavi v zakon posebne določbe, in sicer kužne bolezni, poškodbe na čebelah, prevoz čebel po železnici in po pošti. V ta namen se izvoli odsek, kateri naj do 25. t. m. predela zakon, in sicer tvori ta odsek načelstvo in g. Strgar. Ostale odbornike pa se naprosi, da nam do 15. t. m. blagovolijo poslati eventualne izpremembe. G. Strgar predlaga, naj se poleg imenovanega dostavi tudi določba, da imajo nadzorovalni organi vedno dovoljen vstop v vse čebelarske obrate ter da lahko napravijo tudi preizkušnjo glede kakovosti in pristnosti blaga. — Sprejeto!

6. Zadeva Markelj. Z ozirom na pismo g. Lorberja, šolsk. ravnatelja v Braslovčah, se je poslalo kemičnemu preizkuševališču v Ljubljani v preizkušnjo satje (satnice), ki jih je izdelala imenovanemu gospodu tvrdka bratje Markelj na Vrhniki. Kemično preizkuševališče je dognalo, da je preizkušenemu vosku primešanih 13,82% parafina ali cerezina, odnosno nevtralnih snovi. Z ozirom na to dejstvo je društvo vposlalo kemičnemu preizkuševališču še nadaljnje dve pošiljki, in sicer satnice, ki jih je izdelala tvrdka Markelj v preteklem letu društvu in g. Babniku. Dognalo se je, da se vosku, oziroma satnicam, izdelanim društvu, ne da oporekati, ker so iz pristnega voska, dočim je satnicam (vosku), katere je izdelala tvrdka Markelj g. Babniku,

primešanih 5% parafina, oziroma cerezina. Ker g. Markelj nikakor ni hotel priznati navedenih dejstev, se je sklenilo, da se izid preskave objavi v listu. Obenem se pozove g. Markeljna, kateri je z ozirom na zgornja dejstva trdil, da ga hoče društvo uničiti, ker se zaveda, da to ni nikaka gonja napram njegovi tvrdki, ampak da je društvo storilo samo svojo dolžnost.

7. Udeležba na velesejmu. Sklene se, da se društvo velesejma udeleži, in sicer bo tam prodajalo med, vosek in druge čebelarске potrebščine v paviljonu Kmetijske družbe. Tajništvu se poveri naloga, da to zadevo s Kmetijsko družbo uredi.

8. Slučajnosti. G. Andreju Piklu se z ozirom na njegovo pridno delovanje dovoli nagrada 1000 K. — Seja se zaključí.

Čebelarška podružnica Jarenina. Dne 28. maja smo imeli v Jarenini enodneven čebelarški tečaj. Predaval je naš marljivi strokovnjak gospod I. Jurančič. Z njemu lastno poljudnostjo nam je razložil pomen čebelarstva v gospodarsko gmotnem in vzgojnem pomenu. Natančno z rizbami na šolski tabli nam je orisal razvoj čebele, trota in matice. Dal je posebno začetnikom mnogo dobrih nasvetov, kako se čebele oskrbujejo, negujejo itd. Popoldne pa nas je povedel k vzornemu čebelnjaku o. Val. Toplaka, kjer nam je pokazal najpotrebnejše orodje. Tukaj nam je tudi praktično pokazal glavna opravila tekom leta, zasilno pitanje, omenil tudi nekatere čebelne bolezni itd. Niti na čebelne sovražnike ni pozabil. Udeležencev je bilo dopoldne in pop. nad 30. Vsi so z velikim zanimanjem in navdušenjem sledili njegovim izvajanjem. Žalibog nas je moral prehitro zapustiti. En dan je za tak tečaj prekratek. Še enkrat gospodu Jurančiču pristrčna hvala in na svidenje! — Vl. Skrbinšek, tajnik.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Dne 11. junija je tukaj v šoli predaval g. Jurančič. Marsikaj novega in zanimivega smo slišali. Posebno je ugajala točka o koristi in važnosti čebelarstva. Udeležba je bila obilna. Razveselilo nas je, da se je predavanja udeležilo mnogo nečlanov. Celo ženski spol je bil zastopan. Za kaj pa bi se tudi ta ne zanimal za naše »muhe«, ki prinašajo toliko sladkega! — Nadejamo se, da se bo število članov prihodnje leto najmanj podvojilo.

Po predavanju v šoli smo se mudili nekaj časa pri šolskem čebelnjaku, nato pa zleteli

v Gabernik, k čebelarju g. Čušu, našemu predsedniku in znanemu čebelarju. Tukaj nam je g. Jurančič praktično pokazal, kako se napravi roj in nas pri tem na marsikaj opozoril. Zadovoljni in dobre volje smo se vračali domov ter premišljevali, kar smo videli in slišali.

S.

Čebelarška podružnica v Murski Soboti je zborovala ob jako povoljni udeležbi dne 25. junija v Tišini. Podružnični predsednik g. Antauer je pozdravil navzoče, posebno pa g. strokovnega učitelja Jurančiča in očeta naše podružnice g. okr. šolskega nadzornika Jurka. Nato je povzel besedo g. Jurančič, ki nam je v nad eno uro trajajočem govoru podjal nauke, ki so tudi izkušenim čebelarjem dobro došli. Zvedeli smo mnogo novega in se bomo tudi po tem ravnali. G. Jurančiču, ki se je resno potrudil, da nam je povedal v kratki in poljudni besedi veliko lepega in koristnega, bodi izrečena na tem mestu naša topla zahvala. S svojo živo besedo je pridobil g. predavatelj na mah podružnici deset novih članov. Hvala tudi na tem. Po predavanju smo se podali k nekemu čebelnjaku, kjer smo si ogledali od gnjilobe »vzorno« napaden panj. Tudi tu nam je podal g. Jurančič nekaj lepih nauk; prisotne čebelarje je poučil, kako se tak panj razkuži oziroma uniči. — Od neprijetno dišičega panja smo se podali v vzoren, v vsakem oziru popoln čebelnjak: paviljon g. učitelja Antauerja, kjer nam je le-ta razkazal množino svojih krasnih panjev. Po kratkem razgovoru o tem in onem smo ostali pri čebelnjaku v senci kostanjev, kjer se ni dalo misliti na pot domov. Na misel so nam hodile besede: »Gospod, dobro nam je tukaj biti.«

Pri čebelarški podružnici na Vranskem se je vršil dne 2. julija t. l., ob 3. uri popoldne čebelarški shod. Zbralo se je zaradi preobilnega gospodarskega dela samo 16 čebelarjev, kljub temu, da se je zborovanje raz-

glasilo na mnogih krajih. Predaval je g. potovalni učitelj Jurančič tako razumno in ganljivo, da ga je sleherni lahko razumel. Vranska čebelarška podružnica se g. Jurančiču za prireditev najiskrenejše zahvaljuje.

POZIV.

Znano je, kake preglavice in skrbi povzročata čebelarjem voščena večča. Obesi satje v podstrešju na prepihu — ni sigurno. Zavij satje v časopisni papir in ga shrani v skrinji — ni sigurno. Žveplaj vsakih 14 dni satje, navzame se žveplenega duha in čebele ga nerade sprejmejo; ali pa pozabi na žveplanje, pa si ob satje. Kaj tedaj?

Čul sem, da ugledni čebelar Kajfež pusti satje v Žnideršiču kar vse leto v medišču; medišče je odprto tudi pozimi. Ta način shranjevanja satja je preizkušal tudi nadučitelj Peterlin. Ker pa ne prvi, ne drugi ni objavil svojih preizkušenj, ju pozivljam, da jih objavita v našem »Čebelarju« in to še pred jesenjo. Pozivljam tudi druge čebelarje, ki imajo kake posebne izkušnje o shranjevanju satja, da jih objavijo.

Tovariš čebelar.

Še en redek slučaj. Lansko leto dne 4. maja zjutraj, sem opremil par praznih AŽ panjev z izdelanimi satniki; ker sem pričakoval rojev. Drugi dan opoldan pa pride soproga k meni in pravi: »Hitro k čebeljniku, roj imaš!« Seveda jo užgem tja kot bi me podilo 99 Turkov. Pa glej čudo! Roj »maršira« naravnost v enega, pripravljenih AŽ panjev.

Ko se hočem prepričati, kateri panj mi je rojil, vidim v moje začudenje, da od mojih nobeden. Roj je bil iz druge vasi. Kmalu je bil

poln. Potem sem ga prevesil. Dal mi je kljub slabi letini še 9 kg medu. Letos sem ga prevesil dne 26. aprila. Dne 29. maja sem mu odvezel 16 kg medu, 13. junija pa sem preložil 8 satnikov z vsemi čebelami brez matice iz plodišča v drug prazen panj. (Moj prvi narejeni roj! Obnesel se mi je izvrstno, ker je že prevešen.) Potem pa mu dodam 8 satnikov z začetki, katere je v 14 dneh izdelal do konca. Ker je imel potem samo starejše čebele in malo zalege, je bilo medišče v kratkem času nabito polno, večna jelkovega medu. Odvezel sem mu 4 satnike v skupni teži 13 kg 70 dkg ter mu dodal praznih, ki so pa že tudi vsi zadelani. Da bi imel 50 takih panjev, pa bi se že nekoliko poznalo v mošnjčku.

Janko Lubenski.

Prvi roj. Posebno pozornost sem obračal na originalen kranjski panj, v katerega sta bila lansko leto vsajena dva družca. Dan na dan sem hodil okrog njega z loncem, ter mu dajal pokušat »ajdovca«. Razvijal se mi je izvrstno. Dne 2. maja ob 11. uri se začne pripravljati k rojenju. Ker pa se je kmalu nebo pooblačilo, se je pomiril. Začelo je tudi deževati. V trdni nadi, da ne bo rojil, sem šel v gozd po steljo. Ker se je med tem časom zopet zjasnilo, sem hotel domov; pa mi že pride soproga naproti ter pove, da je roj ušel! Ravnokar je letel čez vrt proti cerkvi. Jaz hitro za njim! G. učitelj mi pove, da je videl leteti roj proti zvoniku. Ko se ozrem gori, vidim v svojo žalost zadnje čebele ko so letele v malo razpoko kakih 20 m visoko. Ven ga ni mogoče dobiti. Po letanju in brnenju sodim, da je močan, kot najboljši žnideršičevcevec. Se lahko vsak prepriča! — Janko Lubenski.

Cenik čebelarskega orodja in potrebščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo v Ljubljani,
Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

P r e d m e t	Cena	
	Din	p
A.-ž. panj na 10 okvirov najnovejšega sestava: kompletan z vsemi pritklinami } s pripravo za prevažanje 10 Din več {	200	—
Isti na 9 okvirov	195	—
Deska za pritrjevanje satnic	6	—
Euskol. Sredstvo za pomirjenje čebel in razkuženje panja. (Gori dolgo in je porabno brez kadilnika.) Cena za zavitek z 9 koščki	2	50
Garnitura za vdrelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepjenje)	18	—
Kadilniki I. vrste	40	—
Isti II. "	35	—
Kapa, čebelarska, s tkanino	30	—
Kolesce za vtiranje žice	14	—
Zaklopna kozica za odlaganje obljudenih satnikov	20	—
Matičnice (kletke) raznih vrst od 2 do 4 Din	—	—
Ista z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	4	—
Žična mreža za okenca (pocinkana) à m ²	45	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	15	—
Odvijač za vijake	2	—
Past za trote	12	—
Pitalnik za A.-ž. panj	10	—
Posode za med, pločevinaste à 25 kg	70	—
Iste " " " " à 50 kg	110	—
Ravnalec (priprava za uravnavanje satnikov v A.-ž. panju)	8	—
Rešetka matična prirezana za A.-ž. panj pr. m ²	120	—
Satnice 39 × 23 cm komad	3	—
Sipalnik lesen za A.-ž. panje na 9 in 10 satnikov	18	—
Sito za čiščenje medu, leseno	15	—
Isto pločevinasto	35	—
Spone za rokave I. vrste par	4	—
Iste II. " " par	3	—
Stiskalnica za satnice 25 × 40 cm	520	—
Strgulja za snaženje A.-ž. panjev	10	—
Šablona jeklena in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	15	—
Ščetica za ometanje čebel	6	—
Šilo za vrtnje luknjic	2	—
Točilo za med, pločevinasto za 3 okvire 27 × 41 cm, okoli	1000	—
Vilice za odkrivanje satja	16	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski	3	—
b) leseni (Trinkov sestav)	1	50
Žica za pritrjevanje satnic, 1 dkg	—	75
Kovinska garnitura za A.-ž. panj:		
a) 6 palic 40 × 8 mm (nepocinkano železo)	7	—
b) 2 nosilca za matično rešetko	5	—
c) 2 tečaja za vratca à Din 1'50	3	—
d) 4 tečajt za bradi à Din —75	3	—
e) 2 mreži za okenca à 4'50 Din	9	—
f) 4 zapahi za okenca p. Strgar à Din 1'—	4	—
g) 2 zaporici za zaklopnico à Din —25	—	50
h) kvačice iz železne žice, kilogram	14	—
i) 1 kljukica za vratca, večja	—	75
j) kos matične rešetke 33 × 25	12	—

Gospodarska zveza

v Ljubljani

prodaja specerijsko
in kolonijalno blago, umetna
gnojila in krmila, sir, surovo maslo in
kondenzirano mleko ter preskrbuje vsako-
vrstne poljedelske in sadjarske stroje.

Velika zaloga
pristnih domačih
vin po zmernih
cenah.